

Suosituksset

opetusharjoittelulle

Sisällys

1. Esipuhe
 2. Opetusharjoittelu ja sen tavoitteet
 3. Harjoittelun sisältö
 4. Opiskelijan oikeudet, vastuut ja velvollisuudet harjoittelussa
 5. Harjoittelupaikat
 6. Harjoittelun ohjaus ja ohjaavan opettajan rooli
 7. Arviointi
 8. Palaute
 9. Loppusanat
- Sanasto

Työryhmä

Risto-Matti Alanko
Johanna Anttalainen
Anna Lastujoki
Piia Suhonen

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
2011

www.sool.fi

1. Esipuhe

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry:n Suositukset opetusharjoittelulle on tarkoitettu opetusharjoittelijoiden ja harjoittelun ohjaajien käyttöön. Lisäksi julkaisu tukee jäsenyhdistysten edunvalvontaa ja opettajankoulutusyksiköiden harjoittelusta vastaavien työtä. Suositukset opetusharjoittelulle on ainoa valtakunnallinen suositus opetusharjoittelulle ja sen kirjoittamisessa on pyritty huomioimaan kaikki opettajaksi opiskelevat. Suoituksia laadittaessa on tehty yhteistyötä Suomen harjoittelukoulujen opettajat ry:n (SUHO) ja Suomen harjoittelukoulujen rehtorit ry:n (HARRE) kanssa sekä kuultu muita asiantuntijoita.

Ohjattu opetusharjoittelu on merkittävä osa opettajankoulutusta. Valtakunnallisesti opetusharjoittelusta on säädetty kuitenkin vähän. Yliopistolaissa opetusharjoittelu mainitaan vain toteamalla, että yliopiston on järjestettävä opetusharjoittelua niissä yksiköissä, joissa opettajankoulutusta tarjotaan. Yliopistojen on lain mukaan ylläpidettävä riittävä määrä harjoittelukouluja, joissa järjestetään esiopetusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta. Tarkemmat määräykset opetusharjoittelusta annetaan jokaisen opettajankoulutusta tarjoavan yliopiston johtosäännössä. Yliopistolla on opetusharjoittelun järjestämisen suhteen merkittävä päätösvalta, sillä edellä mainittujen esimerkkien lisäksi harjoittelun järjestämisestä ei ole muita määräyksiä.

Opetusharjoittelun suorittamiselle on annettu yliopistokohtaisesti useita eri mahdollisuuksia. Yleissivistävien oppilaitosten opettajankoulutukseen kuuluva harjoittelu järjestetään useimmiten yliopistojen harjoittelukouluissa jotka toimivat tiiviissä yhteistyössä yliopistojen kanssa ja joissa ohjaus perustuu vahvasti tutkittuun tietoon. Lastentarhanopettajakoulutuksessa harjoittelu järjestetään tyypillisimmin kunnan päiväkodeissa, joissa on harjoittelun ohjaukseen koulutettua henkilökuntaa. Päiväkodit joissa opetusharjoittelua on mahdollista suorittaa, toimivat läheisessä yhteistyössä yliopistojen kanssa. Kaikessa opetusharjoittelussa erityisenä ominaispiirteenä on henkilökohtainen ohjaus. Ohjauksen avulla

opiskelijalle välittyä selkeä käsitys opettajuudesta. Samalla hän saa omakohtaista kokemusta opettajan keskeisistä osaamisalueista.

Tämä Suositukset opetusharjoittelulle -julkaisu on laadittu vuonna 2006 ilmestyneen Suositukset harjoittelun ohjaukselle -julkaisun pohjalta ja apuna on käytetty SOOLin vuosina 2005 ja 2011 tekemiä harjoitteluselvityksiä. Päivitetty julkaisu on pyritty rakentamaan sisällöltään paremmin edunvalvontatyötä tukevaksi. Kappaleiden loppuun on koottu selvityksistä esiin nousseita konkretisoivia esimerkkejä harjoitteluun liittyen. Lisäksi julkaisun lopussa on erillinen sanasto, jossa tarkennetaan käytettyä harjoittelusanastoa.

2. OPETUSHARJOITTELU JA SEN TAVOITTEET

Opetusharjoittelut ovat opiskelijan opettajaidentiteetin rakentumisen kannalta yksi opettajankoulutuksen tärkeimmistä osa-alueista. **Harjoittelu on korvaamaton osa opintoja, ja sen aikana opiskelijalla on mahdollisuus yhdistää oppimiaan tietoja ja taitoja käytäntöön kokeneen opettajan ohjauksessa.** Harjoittelun ohjaajat voivat saada virikkeitä oman työnsä kehittämiseen harjoittelijan tuoreista ideoista ja teorian tiedoista. Vastavuoroinen ideoiden ja tietojen jakaminen hyödyttää molempia osapuolia.

Opettajankoulutusyksikön on asetettava selkeät tavoitteet harjoittelulle. Opiskelijan on seurattava harjoittelun aikana näiden tavoitteiden toteutumista sekä annettava niistä palautetta. Opettajankoulutusyksikön on tarvittaessa reagoitava annettuun palautteeseen sekä hyödynnettävä sitä harjoitteluiden tavoitteita päivitettäessä. Ohjaavien opettajien on osallistuttava jatkuvaan harjoitteluiden kehittämistyöhön **yhdessä opiskelijoiden kanssa.** Lisäksi ohjaajien asiantuntemusta sekä kokemusta käytännön työstä on hyödynnettävä pedagogisten opintojen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Opiskelijan tulee ennen harjoittelua muodostaa henkilökohtaiset harjoittelutavoitteet. Ohjaavan opettajan ja opiskelijan tulee käydä yhdessä läpi opiskelijan asettamat tavoitteet sekä miettiä, miten ne on mahdollista saavuttaa harjoittelujakson aikana. Harjoittelun jälkeen ohjaajan ja opiskelijan tulee arvioida, miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteiden asettaminen ja niiden toteutumisen seuranta ovat tärkeitä osa-alueita myös myöhemmin työelämässä.

Yhteistyö opettajankoulutusyksikön, harjoittelupaikan ja muiden harjoitteluun vaikuttavien tahojen välillä tulee olla tiivistä ja tavoitteiden ja vaatimusten yhteneviä. Yhteistyöllä luodaan pohja laadukkaalle ohjaukselle sekä tavoitteiden muodostamiselle ja saavuttamiselle. Toimiva tiedonkulku turvaa myös opiskelijan opintojen sujuvuuden, jolloin kuormittavilta päällekkäisyyksiltä vältytään

3. HARJOITTELUN SISÄLTÖ

Opiskelijan tulee perehtyä jo ennen harjoittelua sekä valtakunnalliseen että oppilaitos- tai päiväkotikohtaiseen opetus- tai varhaiskasvatussuunnitelmaan. Opiskelijan on oltava tietoinen toimintaa ohjaavista asiakirjoista ja toimittava niiden mukaisesti. Opiskelijan tulee harjoittelussaan tiedostaa myös kasvatusta ja opetustyöhön vaikuttavia ulkoisia ja henkilökohtaisia tekijöitä ja tarkastella niitä osana omaa toimintaansa.

Opiskelijat tulee opintojen aikana perehdyttää opetussuunnitelman (ops) tai varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) laatimis- ja kehittämistyöhön. Perehtyminen voi olla osa kasvatustieteen opintoja tai käytännön suunnittelutyötä harjoitteluiden yhteydessä.

Opettajankoulutusyksiköissä ohjatut harjoittelut on jaettu eripituisiksi ja tavoitteiltaan erilaisiksi kokonaisuuksiksi. Yleensä ensimmäinen harjoittelu on opettajan työhön orientoiva, ja viimeisessä harjoittelussaan opiskelija vastaa jo lähes kaikista opettajan työn osa-alueista. Jokaisessa koulutusohjelmassa onkin perusteltua olla vähintään yksi harjoittelujakso,

jonka tavoitteisiin kuuluu perehtyminen opettajan koko tehtäväkenttään. Harjoittelujaksojen eteneminen orientoivasta jaksosta laajempien kokonaisuuksien opettamiseen ja suuremman vastuun ottamiseen tukee opiskelijan kasvua opettajuuteen.

Opettajan työhön opetuksen ja kasvatuksen lisäksi sisältyvät muun muassa seuraavat osa-alueet:

- opettajan ja kodin välinen yhteistyö
- opettajan hallinnolliset tehtävät
- arviointi
- oppilashuoltotyö
- ohjaus- ja valvontatyö
- moniammatillinen yhteistyö
- opetus- tai varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen, toteuttaminen ja kehittäminen

Opetusharjoittelun sisältöjä opetuksen sekä opetuksen suunnittelun lisäksi ovat muun muassa:

- opetuksen seuraaminen
- luennot ja seminaarit eri aiheista
- koulu- tai päiväkotiyhteisön toimintaan osallistuminen
- harjoitteluraporttien/ -työkirjan kirjoittaminen
- ryhmätapaaminen/ ryhmänohjaus
- työpajatyöskentely
- portfolion kokoaminen
- opintopiirit
- mentoriryhmän tapaaminen
- viikoittainen verkkokeskustelu
- lapsi- tai oppilashavainnointi

Ohjattujen harjoitteluiden tarkoituksena on antaa kattava ja mahdollisimman realistinen kuva opettajan työstä. Opettamisen, opetusmateriaalin laatimisen ja opetuksen suunnittelun lisäksi harjoittelussa on perehdyttävä mahdollisimman kattavasti opettajan työn muihinkin osa-alueisiin. Monipuolisimman käsityksen opettajan työstä opiskelija saa seuraamalla opettajan työn arkea ja osallistumalla siihen.

On tärkeää, että yhteys harjoittelun ja sen aikana suoritettavien opintojen välillä on luontevaa. Parhaimmillaan opintokokonaisuudet täydentävät toisiaan ja opiskelija pystyy hyödyntämään oppimaansa monipuolisesti. Muut opintojaksot eivät saa kuitenkaan vaikeuttaa harjoittelun suorittamista. **Harjoittelujaksojen yhteydessä suoritettavilla kursseilla on käsiteltävä käytännön opetustyön kannalta oleellisia asioita.** Jos tällaiset kokonaisuudet on sisällytetty harjoittelun kokonaisopintopistemäärään, tulee niiden näkyä opinto-oppaassa.

Opiskelijat hyötyvät harjoittelun yhteydessä toteutuvasta aine-, koulutusaste- ja kouluasterajat ylittävästä yhteistyöstä sekä vertaismentoroimista. Nämä antavat valmiuksia yhteistyöhön myöhemmin työelämässä sekä auttaa laajentamaan opiskelijan näkökulmaa opettajuuteen.

4. OPISKELIJAN OIKEUDET, VASTUUT JA VELVOLLISUUDET HARJOITTELUSSA

Opiskelijan on ohjatun harjoittelujakson alussa tiedettävä, mitkä ovat jakson tavoitteet ja millä keinoilla ne pyritään saavuttamaan. Kuten muissakin opinnoissa myös harjoittelussa opiskelijan tekemän työn on täytettävä tietyn opintopistemäärän mukaiset vaatimukset. **Opiskelijoille tulee antaa selkeät ja yhtenäiset ohjeet siitä, kuinka paljon ja millaista työskentelyä harjoittelun suorittaminen edellyttää.**

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta pätevältä harjoittelun ohjaajalta. Harjoitteluille asetettujen tavoitteiden toteutumisen ja palautteen antamisen vuoksi pätevä ohjaaja on ensisijaisen tärkeä. Sijaisena toimimista ei voida hyväksyä täysimääräisenä opetusharjoittelun suorittamisena, koska tällöin opiskelijalla ei ole mahdollisuutta saada tarvitsemaansa ohjausta. Opiskelija on harjoittelussaan opetusharjoittelijana, **eikä hänellä kuulu teettää** opetus- tai suunnittelutyön ulkopuolisia tehtäviä. Jos ohjaava opettaja sairastuu tai ei muusta syystä voi olla ohjaamassa harjoittelua, on opiskelijalle turvattava harjoittelun jatkuminen pätevässä ohjauksessa.

On tärkeää huomioida, että **harjoittelu on kokeilemista ja oppimista, jonka aikana harjoittelija saa myös epäonnistua.** Opetusharjoittelija ei ole täyttämässä ulkoapäin asetettuja rooli-odotuksia, vaan kehittämässä **opettajuuttaan** sekä vastaamassa omalta osaltaan oppilaitoksen/ päiväkodin toiminnasta ja tavoitteiden toteutumisesta. Opetusharjoittelija on nähtävä harjoittelussa aktiivisena ja oma-aloitteisena toimijana, eikä ohjaus saa rajoittua ohjaavan opettajan omien mallien mukaiseen toimintaan. Harjoittelun aikana opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erilaisia opetusmenetelmiä. Harjoittelujaksoa suunniteltaessa tulee huomioida, että opiskelijoilla on harjoittelun suorittamiseen erilaiset lähtökohdat, odotukset ja edellytykset.

Opiskelijan omalla aktiivisuudella ja motivaatiolla on suuri merkitys harjoittelun onnistumisessa. Ennen harjoittelujakson alkua **opiskelijan on perehdyttävä koulutusohjelmansa opinto-oppaaseen** huolella ja sitouduttava työskentelemään siinä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi opiskelijan tulee tutustua opetusryhmänsä toimintaan ennen opetusvastuun siirtymistä hänelle. Harjoittelun aikana opiskelijan tulee suorittaa hänelle määrätyt tehtävät ja reflektoida omaa toimintaansa sekä antaa palautetta muille harjoittelijoille ja ohjaavalle opettajalle.

Ohjaavalla opettajalla on harjoittelujakson aikana aina kokonaisvastuu opetustyöstä ja oppilaista, mutta harjoittelijan tulee työskennellä harjoittelujaksonsa aikana vastuullisesti hänelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Vaikka opiskelija ei ole harjoittelupaikassaan työntekijä,

koskevat häntä samat velvoitteet (esim. vaitiolovelvollisuus) kuin harjoittelupaikan vakituista henkilökuntaa. Opiskelijaa tulee ohjeistaa hänen velvollisuuksistaan ennen harjoittelun alkua.

5. HARJOITTELUPAIKAT

Opetusharjoitteluun on tarjottava erilaisia suoritumahdollisuuksia, jotta harjoittelu tukee opiskelijan kokonaiskuvan kehittymistä opettajan työstä. **Ihanteellinen harjoittelukokonaisuus muodostuu harjoitteluiden monipuolisesta yhdistelmästä**, johon kuuluu tutustumista päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten arkeen. Opetusharjoittelun suorittamisen tulisi olla mahdollista myös ulkomailla.

Pääosin harjoittelut tulee järjestää oman koulutusalan harjoittelupaikoissa. Opiskelijoille tulee kuitenkin antaa mahdollisuus tutustua muihin opetus- ja kasvatusalan tehtäviin. Näin opiskelija voi muodostaa monipuolisen ja laaja-alaisen käsityksen alan koko kentästä. Samalla luodaan perustaa moniammatilliselle yhteistyölle.

Kaksoiskelpoisuutta suorittavat opiskelijat on huomioitava opetusharjoittelussa. Suositeltavaa on, että he pääsevät harjoittelemaan kaikille niille koulutusasteille ja opettamaan niitä oppiaineita, joihin suoritettava tutkinto heidät pätevöittää. Harjoitteluissa opiskelijoiden tulisi päästä mahdollisuuksien mukaan harjoittelemaan myös suorittamiensa sivuaineiden opettamista. Lastentarhanopettajaksi opiskelevien on puolestaan päästävä harjoittelemaan myös alkuopetukseen.

Harjoittelu ei saa aiheuttaa opiskelijalle ylimääräisiä kustannuksia. Mikäli esimerkiksi opiskelijalle osoitetun harjoittelupaikan sijainnista tai opetusharjoitteluun käytettävän materiaalin tuottamisesta aiheutuu ylimääräisiä kuluja, tulee opettajankoulutusyksikön korvata ne opiskelijalle.

Opetusharjoittelupaikkoja voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- päiväkodit
- normaalikoulut
- kenttäkoulut
- vaihtoehtopedagogiset koulut
- lukiot
- ammattioppilaitokset
- ammattikorkeakoulut
- yliopistot
- opettajankoulutuslaitokset
- aikuisoppilaitokset
- työväenopistot
- sairaalakoulut
- oppilaitokset ulkomailla
- maahanmuuttajien valmistava opetus
- kansainväliset koulut
- yhdistykset, järjestöt tai yritykset, joiden toiminta liittyy kasvatukseen
- oppikirjakustantamot
- opetus- ja sosiaalialan hallinto

6. HARJOITTELUN OHJAUS JA OHJAAVAN OPETTAJAN ROOLI

Harjoittelua ohjaavien opettajien tulee olla kokeneita, ammattitaitoisia ja ohjaajakoulutuksen saaneita. Laadukkaan harjoittelunohjauksen perustana on ohjaajan ammattitaito ja kyky huomioida harjoittelijan yksilölliset tarpeet. Ohjauksen on oltava tavoitteellista ja organisoitua.

Henkilökohtainen ohjaus on oleellinen osa koko opetusharjoittelua.

Ohjaavan opettajan tehtävänä on ohjata harjoittelijaa opetuksen suunnittelussa, seurata tämän opetusta ja antaa jatkuvaa palautetta opettajuuteen kasvun tukemiseksi. Ohjaajalla tulee olla perusteltu näkemys opettajuudesta, ohjauksesta ja ympäröivästä yhteiskunnasta. Yksi ohjaavan opettajan tärkeimmistä tehtävistä on esitellä opiskelijalle opettajan työn laaja-alaisuutta ja moniammatillisuutta.

Harjoittelun ohjauksessa tulisi hyödyntää pienryhmätyöskentelyä opiskelun ja oppimisen tukena. Tällöin harjoittelijoiden on mahdollista kuulla toisten harjoittelua suorittavien opiskelijoiden kokemuksia, esittää kysymyksiä ja antaa palautetta. Parhaimmillaan ryhmässä toimiminen lisää opiskelijoiden yhteisöllisyyttä.

7. ARVIOINTI

Opiskelijan suoriutumisen arviointi ja ohjaajan harjoittelusta antama palaute ovat merkittävä osa harjoittelua, sillä opiskelijalla on mahdollisuus kehittyä opettajana ja rakentaa opettajaidentiteettiään niiden pohjalta. Ohjattujen harjoitteluiden arviointikriteereissä voi olla opettajankoulutusyksikkökohtaisia eroja. Arvioidessaan harjoittelijaa ohjaajat kiinnittävät huomiota muuan muassa opiskelijan sitoutumiseen, vuorovaikutukseen, asiantuntemukseen, oppiaineiden tai sisältökokonaisuuksien hallintaan, pedagogisiin ja didaktisiin ratkaisuihin sekä tavoitteelli-

suuteen ja arviointikykyyn. Arvioinnissa tulee huomioida opiskelijan asettamien henkilökohtaisten tavoitteiden toteutuminen.

Harjoittelussa on olennaista oppia asettamaan realistisia tavoitteita ja tiedostamaan oman opettajuuden kehittymistä esimerkiksi oppimispäiväkirjan avulla. Ohjaajalta saatavan palautteen ja itsearvioinnin lisäksi opiskelijan on opittava antamaan palautetta myös toisille opetusharjoittelijoille.

Jotta opiskelijan opintojakso hyväksytään, hänen on suoriuduttava harjoittelujakson tavoitteista sekä annetuista tehtävistä tuntimäärien mukaisesti. Mikäli opetusharjoittelijalla on puutteita jossakin vaadituista asioista, on hänen tehtävä määrätty lisäsuoritukset. Harjoittelun järjestävän opettajankoulutusyksikön on annettava opiskelijalle mahdollisuus täydentää harjoittelunsa hyväksytyksi tarpeen niin vaatiessa.

Ohjaustyöhön kuuluu useita eri osa-alueita, kuten:

- opetusharjoittelun suunnitteluun liittyvät tehtävät
- ryhmäohjaus
- yksittäisohjaus
- harjoitustuntien seuraaminen sekä suunnittelu- ja palautepalaverit
- harjoittelijoiden kanssa tapahtuva projektien tms. suunnittelu
- muiden ohjaavien opettajien kanssa tehtävä yhteistyö
- opetusharjoitteluun liittyvät tutkimus- ja kehittämistehtävät

8. PALAUTE

Ohjaajan antama palaute on olennainen osa opiskelijan ohjausta. Palautteen on tuettava ammatillista kehittymistä ja sen on oltava reflektoinnin osa. **Parhaimmillaan palaute on kirjallista ja sen tukena toimii keskustelu harjoittelijan ja harjoittelun ohjaajan välillä.** Palautteen on oltava asiallista, rakentavaa ja motivoivaa.

Opiskelijan harjoittelujaksosta antaman palautteen tulee olla yhtenä edellytyksenä hyväksytylle opetusharjoittelulle. Palautteessa tulee olla mahdollisuus arvioida harjoittelun ohjauksen toimivuutta harjoittelun tarpeiden ja painotusten mukaan. Palautetta on kerättävä yksikkökohtaisesti ja valtakunnallisesti, jotta harjoittelua voidaan kehittää vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Palautteen avulla on mahdollista kehittää ohjaavan opettajan toimintaa ja koko harjoittelujärjestelmää.

Harjoittelujaksojen tavoitteiden toteutumista kaikkialla Suomessa voidaan mitata parhaiten valtakunnallisella kyselylomakkeella. Tällainen verkko-opiskelijakysely toteutetaan yliopiston harjoittelukoulujen syventävien harjoitteluiden yhteydessä luokan- ja aineenopettaja-opiskelijoille. Vastaava kyselylomake tulisi rakentaa ja ottaa käyttöön myös kaikkien muiden opettajaopiskelijoiden harjoitteluiden arviointiin.

9. LOPPUSANAT

Tämän julkaisun tarkoituksena on antaa suosituksia opetusharjoittelulle, niin harjoittelijan kuin ohjaajan näkökulmasta. Suositukset opetusharjoittelulle kokoaa yhteen ajatukset tärkeimmistä opetusharjoittelua ohjaavista raameista. Koska opetusharjoittelu on merkittävä osa opettajan-koulutusta, tulee sen kehittämiseksi tehdä jatkuvaa työtä. Tässä julkaisussa asetetut tavoitteet eivät ole ainoa ohjenuora, jolla harjoittelusta saadaan mahdollisimman kattava, mutta se antaa suunnan sille, mitä opetusharjoittelu parhaimmillaan on.

Sanasto

Didaktikko on yliopiston opettajankoulutusyksikön opetusopin lehtori, joka vastaa opettajankoulutuslaitoksella opetusharjoittelun ohjaamisesta.

Harjoittelun ohjaajalla tarkoitetaan tässä yhteydessä ohjaavaa opettajaa (ks. ohjaava opettaja).

Kaksoiskelpoisella opettajalla tarkoitetaan sellaista luokanopettajaa, joka on suorittanut vähintään 60 opintopisteen laajuiset aineenopettajan koulutukseen kuuluvat opetettavan aineen perus- ja aineopinnot tai aineenopettajaa, joka on suorittanut 60 op:n laajuiset monialaiset opinnot.

Kenttäkoulut ovat yliopistojen yhteistyöpäiväkoteja, -kouluja ja -oppilaitoksia, joissa opettajaksi opiskelevat suorittavat opetusharjoitteluja.

Koulutusohjelma. Opettajan koulutusohjelma (esim. luokanopettajakoulutus, aineenopettajakoulutus, erityisopettajakoulutus) ovat opettajankoulutusyksiköissä toimivia eri opettajankoulutusalojen mukaisia koulutusohjelmia.

Moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri ammattiryhmien yhteistyötä, tietojen jakoa ja ongelmien ratkaisua samojen tavoitteiden saavuttamiseksi. Moniammatillisessa yhteistyössä erilaista asiantuntijuutta yhdistetään ja kehitetään yhdessä, rajoja ylittävänä toimintana.

Normaalikoulut ovat yliopistojen omia harjoittelukouluja, joissa opettajaksi opiskelevat suorittavat perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetusharjoitteluja. Normaalkoulut toimivat tiiviissä yhteistyössä yliopistojen opettajankoulutusyksiköiden kanssa.

Ohjaava opettaja on harjoittelukoulussa opiskelijaa ohjaava opettaja. Ohjaavan opettajan tehtävänä on toimia opiskelijalle pedagogisena mallina ja antaa opiskelijalle hänen oppimistaan ja harjoitteluaan tukevia ohjeita sekä palautetta. Ohjaava opettajan on viime kädessä vastuussa oppilaiden koulukasvatuksesta ja opetuksesta, joten hänellä on myös velvollisuus ja oikeus puuttua tunnin kulkuun tilanteessa, joissa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näyttää epätodennäköiseltä tai käytettävä menetelmä johtaa huomattavan suuriin ongelmiin. Ohjaavan opettajan tulee myös olla läsnä kaikilla harjoittelijan/ opiskelijan pitämillä tunneilla.

Opettajaidentiteetti, opettajuus on henkilön käsitys omasta identiteetistään ja persoonallisuudestaan opettajana. Opettajuuteen kasvu ja opettajaidentiteetin kehittyminen kuvaavat henkilön omien tavoitteiden mukaista ammatillista kasvua, joka on elinikäinen prosessi.

Opettajankoulutusyksikkö/ -laitos on yliopisto-organisaation toimielin, joka vastaa opettajien sekä muiden kasvatus- ja opetusalan ammattilaisten kouluttamisesta. Opetusharjoittelu on olennainen osa opettajankoulutusta. Sen tarkoituksena on ohjaavan opettajan avulla antaa opiskelijalle monipuolinen kuva opettajan ammatista sekä tukea opiskelijan oman opettajuuden kehittymistä. Harjoittelupaikkoja ovat pääasiassa yliopistojen normaalikoulut sekä kenttäkoulut ja päiväkodit.

Oppilaitoskohtainen opetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma. Jokaisella oppilaitoksella on oma opetussuunnitelma ja päiväkodilla varhaiskasvatussuunnitelma. Niissä kerrotaan mm. päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen toiminta-ajatus ja arvot, oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt, työtavat ja arvioinnin perusteet sekä kuvaukset toiminnan arjesta. Opetussuunnitelmasta selviää, miten koulussa tai oppilaitoksessa työskennellään ja mitä työskentelyssä painotetaan.

Vertaismentorointi perustuu ideaan siitä, että mentoroinnin molemmilla osapuolilla on toisilleen jotain annettavaa itsensä kehittämisen ja toisen kehittymisen tueksi. Vertaismentoroinnin toimijat ovat samassa asemassa olevia henkilöitä (esim. opiskelijoita), jotka vaihtavat tietoa yhdessä tekemisen sekä keskustelun kautta, jossa kaikki mentoroinnin osapuolet ovat aidosti mukana.

→ www.sool.fi